

Offentlige budgetter

Offentligt underforbrug har kostet op imod 14.500 job

Foreløbige tal for det offentlige forbrug viser, at der sidste år var et underforbrug på 9½ mia. kr. Modsat steg de offentlige investeringer lidt mere end forventet. Det betyder samlet, at det offentlige underforbrug inkl. offentlige investeringer blev på 6 mia. kr. Underforbruget er problematisk, da det hiver vækst og beskæftigelse ud af dansk økonomi. Sidste år kostede underforbruget inkl. investeringer isoleret set 0,35 pct. på væksten og op i mod 14.500 job.

 Af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**
22. marts 2014
Analysens hovedkonklusioner

- Foreløbige tal for 2013 viser, at det offentlige forbrug sidste år landede 9½ mia. kr. lavere end det regeringen selv budgetterede med inden året gik i gang.
- De offentlige investeringer modgår en del af det offentlige underforbrug sidste år idet der foreløbig er opgjort et offentligt investeringsniveau på 3,6 mia. kr. højere end budgetteret.
- Kigger man på den samlede offentlige efterspørgsel som summen af forbrug og investeringer var der sidste år stadig et underforbrug sammenlignet med budget på 6 mia. kr.
- Underforbruget inkl. investeringer svarer til en reduktion af den danske vækst på 0,35 pct. og en reduktion af beskæftigelsen på op i mod 14.500 personer.
- Vi skal ikke i 2014 og 2015 ende i en ny situation, hvor et offentligt underforbrug unødvendigt bremser vækst og beskæftigelse i dansk økonomi. Det er svært at styre Danmark fri af krisen, når underforbrug modarbejder vækst og beskæftigelse. Hvis ikke de offentlige myndigheder kan bruge de penge, der er budgetteret, bør de uforbrugte midler indtages og bruges på andre vækstskabende initiativer.

Kontakt

Chefanalytiker
 Frederik I. Pedersen
 Tlf. 33 55 77 12
 Mobil 28 42 42 72
 fip@ae.dk

Kommunikationschef
 Mikkel Harboe
 Tlf. 33 55 77 28
 Mobil 28 36 87 50
 mh@ae.dk

Offentligt forbrug 9½ mia. kr. under budget i 2013

Foreløbige tal fra Danmarks Statistik for 2013 viser, at det offentlige forbrug sidste år landede på 524,5 mia. kr. Det er 9½ mia. kr. lavere end det regeringen selv budgetterede med i Økonomisk Redegørelse fra december 2012 - altså inden året gik i gang.

Som det fremgår af tabel 1, har der de senere år været massivt offentligt underforbrug, mens vi 2009 og 2010 havde overforbrug. Efter en længere periode med overskridelser af det offentlige forbrugsbudget vendte udviklingen i 2010, efter at VK-regeringen gennemførte den såkaldte "Genopretningspakke", der bl.a. indeholdt skærpede økonomiske sanktioner over for budgetoverskridelser fra 2011 (se notatet "Offentligt forbrug og genopretningsaftalen").¹

Tabel 1. Offentligt forbrug sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	486,0	508,0	518,6	527,6	534,1
Nationalregnskab/foreløbig opgørelse	495,9	509,6	508,2	519,5	524,5
Forskel budget	9,9	1,6	-10,4	-8,1	-9,6

Anm: Tallene de senere år er fortsat foreløbige opgørelser og kan senere blive revideret. Budgettallene er baseret på Økonomisk Redegørelse fra december inden året gik i gang.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Det står endnu ikke klart, hvor i det offentlige, at underforbruget ligger i 2013. De foregående år har det i høj grad ligget i kommunerne. Man var allerede tidligt sidste år opmærksom på risikoen for kommunalt underforbrug i 2013, hvorfor man lavede en aftale med KL om at anlægsinvesteringerne med 2 mia. kr. finansieret ved en reduktion af de kommunale serviceudgifter. Man kan derfor ikke se ovenstående underforbrug helt uafhængig af, hvordan det er gået med de offentlige investeringer.

Tabel 2. Offentlige investeringer sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	33,0	44,0	41,8	47,2	40,0
Nationalregnskab/foreløbig opgørelse	34,3	37,6	40,0	44,7	43,6
Forskel budget	1,3	-6,4	-1,8	-2,5	3,6

Anm: Tallene de senere år er fortsat foreløbige opgørelser og kan senere blive revideret. Budgettallene er baseret på Økonomisk Redegørelse fra december inden året gik i gang.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Heldigvis modgår offentlige nyinvesteringer en del af det offentlige underforbrug sidste år idet der foreløbig er opgjort et offentligt investeringsniveau på 43,6 mia. kr. mod ventet 40 mia. kr. inden året gik i gang - altså 3,6 mia.kr. mere end forventet. Heraf må en del være de ekstra 2 mia.kr., der sidste år blev aftalt med KL. Kigger man på årene før har det også knebet med at få brugt budgettet for investeringerne - det gælder ikke mindst i 2010.

Kigger man på den samlede offentlige efterspørgsel som summen af forbrug og investeringer var der sidste år stadig et underforbrug sammenlignet med budget på 6 mia. kr. Det er mindre end de foregående år, men stadig betydeligt. Det fremgår af tabel 3.

¹ <http://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2010/10/20101011-offentligt-forbrug-og-genopretningsaftalen>

Tabel 3. Samlet offentlig efterspørgsel sammenlignet med budget

	2009	2010	2011	2012	2013
Budget (fra ØR dec året før)	519,0	552,0	560,4	574,8	574,1
Nationalregnskab/foreløbig opgørelse	530,2	547,2	548,2	564,2	568,1
Forskel budget	11,2	-4,8	-12,2	-10,6	-6,0

Anm: Tallene de senere år er fortsat foreløbige opgørelser og kan senere blive revideret. Budgettallene er baseret på Økonomisk Redegørelse fra december inden året gik i gang.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Det offentlige underforbrug koster vækst og job

At det offentlige underforbrug har stor betydning for økonomien kan vises med udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets "Finanseffekter". Med en normal sammensætning af det offentlige forbrug² og med finanseffekten for de offentlige investeringer svarer underforbruget inkl. investeringer i 2013 til en isoleret reduktion af den danske vækst på 0,35 pct. og en reduktion af beskæftigelsen (inklusive afledte effekter i den private sektor) på op i mod 14.500 personer. Det viser tabel 4.

Tabel 4. Finanseffekter af offentligt underforbrug inkl. investeringer i 2013

	Off.forbrug	Off. investeringer	Samlet
BNP, pct.	-0,50	+0,15	-0,35
Beskæftigelse, 1.000 personer	-16,9	+2,5	-14,4

Anm: Finanseffekten viser førsteårsvirkningen på vækst og beskæftigelse af det offentlige underforbrug i 2011. "Sammenvæjet" er 2/3 af finanseffekten for ren offentlig beskæftigelse og 1/3 ren vare- og tjenestekøb.

Kilde: AE pba. Økonomisk Redegørelse, december 2011, side 197

Som det fremgår, så forklarer den lavere offentlige forbrugsudgift alene et væksttab på ½ pct.enheder sidste år og et tab af beskæftigede på op i mod 16.900 personer. Det modsvares så af, at der blev investeret mere end budgetteret. De højere investeringer gav et plus til væksten på +0,15 pct.enheder og 2.500 flere beskæftigede. At forholdet mellem vækst og beskæftigelse ikke er lige mellem de to elementer skal bl.a. ses i forhold til, at den offentlige service er mere arbejdskraftintensiv.

Underforbrug skal bruges til vækst

Samlet peger de foreløbige tal på, at 2013 blev endnu et år, hvor det offentlige ikke brugte de penge, der var afsat i budgetterne. Underforbruget var mindre end de foregående år, men fortsat betydeligt til skade for vækst og beskæftigelse i dansk økonomi.

I en krisetid er offentligt underforbrug problematisk, ligesom forbrugsoverskridelserne under VK-regeringen var problematiske, idet de ikke var finansierede og skubbede til økonomi der i forvejen var rigelig med fart på. Stat, regioner og kommuner skal bruge de penge, som er aftalt - hverken mere eller mindre.

Oplagte forklaringer på de senere års underforbrug er de økonomiske sanktioner der blev gennemført med den såkaldte 'genopretningspakke' tilbage i 2010 og at man udnytter krisestemningen til nedskæringer.

² 2/3 offentlig beskæftigelse og 1/3 offentlig vare- og tjenestekøb.

Med sanktionssystemet og den nye budgetlov fra 2012 - hvor sanktionerne nu er gjort permanente og udvidet til også at gælde stat og regioner - kan kommunerne risikere både individuelle og kollektive modregninger i budgetterne, hvis de overskrider rammerne. Sanktionerne på kommunerne ved overskridelser af budgettet har tilsyneladende virket kraftigere end tilsigtet, da det har betydet, at kommunerne nu lægger sig under det budgetterede forbrug.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) deler De Økonomiske Vismænds og Produktivitetskommissionens bekymring over, at det ikke er muligt at overføre ubrugte midler fra et år til det næste. Det er for rigidt, hvilket også Produktivitetskommissionen har påpeget, og det kan hæmme fornuftige opsparrings- og investeringsdispositioner, ligesom det risikerer at føre til "benzinafbrænding" i slutningen af året.

I dag kan kommunerne kun sanktioneres, hvis budgetterne overskrides. AE mener, at denne asymmetri i sanktionerne mellem overforbrug og underforbrug er problematisk.

Vi skal ikke i 2014 og 2015 ende i en ny situation, hvor et offentligt underforbrug unødvendigt bremser vækst og beskæftigelse i dansk økonomi. Det er svært at styre Danmark fri af krisen, når underforbrug modarbejder vækst og beskæftigelse. Hvis ikke de offentlige myndigheder kan bruge de penge, der er budgetteret, bør de uforbrugte midler inddrages og bruges på andre vækstskabende initiativer.